

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ความรู้เรื่องศิลปเจดีย์วัดในจังหวัดเชียงใหม่เชิงศึกษาสัญลักษณ์ของพุทธปรัชญาเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเผยแพร่แก่นักท่องเที่ยว และเพื่อพัฒนาสารสนเทศเกี่ยวกับองค์ความรู้จากศิลปเจดีย์ของทั้ง 3 แบบ สำหรับการท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ

คณะวิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจนได้องค์ความรู้ว่า มีปรัชญาใดแฝงอยู่และจะนำองค์ความรู้ที่มีคุณค่านี้ไปเผยแพร่แก่นักท่องเที่ยว เป็นการช่วยพัฒนาสารสนเทศให้แก่วัดในพระพุทธศาสนา และเป็นการบริการสารสนเทศให้การท่องเที่ยวของประเทศชาติด้วย

ผลการศึกษาที่สำคัญสรุปได้ ดังนี้

ศิลปเจดีย์วัดพระธาตุดอยสุเทพ รูปทรงเป็นทรงระฆังประยุกต์ คือ ยอดมูมทั้ง 4 ด้านเป็นที่กำหนดจิตพิจารณากรรมฐาน มาลัยเถาใต้องค์ระฆังมี 5 ชั้น องค์ระฆังหมายถึงโพชฌงค์ 7 ปล้องไฉนเหนือองค์ระฆังมี 12 ปล้อง หมายถึง ปฏิสุมุปาบาทกรรม คือ ธรรมะที่เป็นเหตุปัจจัยอาศัยกันเกิดขึ้น และปลียอดเป็นส่วนที่อยู่สูงที่สุดของพระเจดีย์มีหนึ่งเดียว หมายถึง พระนิพพาน ศิลปเจดีย์วัดเชียงมั่น รูปทรงเป็นทรงปราสาท มีซ้างล้อมด้านล่างและมีองค์ระฆังด้านบน มาลัยเถาใต้องค์ระฆังมี 4 ชั้น หมายถึง อริยสัจ 4 ปล้องไฉนมี 16 ชั้น หมายถึง พรหมโลก 16 ชั้น ปลียอด หมายถึง พระนิพพาน และเมื่อน้ำค้าง หมายถึงองค์พระพุทธเจ้า ศิลปเจดีย์วัดกู่เต้า รูปทรงคล้ายลูกน้ำเต้าหรือบาตรพระวางซ้อนกันตามลำดับ 5 ลูกซึ่งเป็นลักษณะที่เด่นที่สุด น้ำเต้าทั้ง 5 ลูกนั้น หมายถึง พระพุทธเจ้า 5 พระองค์ ในพุทธกัปนี้ คือ พระกกุสันโธ พระโกนาคมโน พระกัสสป และพระโคตโม (องค์ปัจจุบันกาล) และ พระศรีอาริยมตโดย (องค์อนาคตกาล) ส่วนองค์ระฆัง ปล้องไฉน และปลียอดมีขนาดเล็กมากซึ่งเป็นเพียงส่วนประกอบพระเจดีย์เท่านั้น

การพัฒนาสารสนเทศเกี่ยวกับองค์ความรู้จากศิลปเจดีย์ทั้ง 3 องค์ได้กำหนดไว้ดังนี้ ทางวัด เสนอให้เจ้าอาวาสและมัคทายกจัดเตรียมสถานที่ติดตั้งแผ่นป้าย ที่อ่านหนังสือและเอกสาร ที่ติดรูปภาพไว้ใกล้ ๆ พระเจดีย์ แหล่งท่องเที่ยวซึ่งเป็นบริเวณพระเจดีย์ ผู้วิจัยจะนำแผ่นป้ายที่ทำไว้ไปติดตั้ง ทำแผ่นพับไว้แจกฟรี ทำแผ่นซีดีไว้จำหน่ายและติดป้ายบอกเว็บไซต์ด้วย ส่วนทางราชการได้แก่กรมศิลปากรที่ 8 และองค์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเขต 1 ผู้วิจัยได้เสนอให้มีการจัดอบรมมัคทายกเกี่ยวกับเรื่องวัฒนธรรม จัดทำแผ่นพับไว้แจกบริษัทนำเที่ยวเสมอส่งแผ่นซีดีไปให้บริการที่ห้องสมุดสำนักงาน พร้อมทั้งเว็บไซต์เข้าอินเทอร์เน็ต และประการสุดท้ายเสนอให้มีบริการตอบคำถามทั้งโดยตรงและทางโทรศัพท์

ABSTRACT

The purpose of this research is to study the art of an architecture of Pagodas built in several monasteries (Temples) in Chiang Mai, philosophy to use as data for tourism service, and to develop the information of 3 styles of Pagoda to serve Thai and foreign tourism.

The panel of researchers have made an attempt to search for and to collect the noble idea and knowledge hidden in their Pagodas-architected art from document and also interview scholar man for the sake of propagating to the public including foreign tourists as a token of promotion of tourist information of the country. The results of the study are as follows :

The Pagoda in Phra Dhatu Doi Suthep monastery has a bell-shape, constructed on Doi Suthep mounts Chiang Mai, Malaithau under the Bell of pagoda being divided into 5 parts. The middle of Pagoda is the bell. It means Seven Bojjhangas. Twelve Plong Chanai Signify Paṭiccasamuppada, and the top part of the body implies Nibbana. The Pagoda in Chiang Man monastery was built in the shape of a palace, with its base carved by elephant-figures; and on the top of the Pagoda having the shape of bell-body. The significance of these figures on the body of the Pagoda indicates the presence of Ariyasacca. The Bell is center of power to seek Bojjhanga. The upper of the bell is 16 Plong chanais meaning 16 Brahmlokas. The Pleeyod means Nibbana, and the drop of dew means Buddha. The Pagoda in Kutau monastery was constructed in the form of a monk's alms-bowl with 5 steps placed above one another, which signifies 5 numbers of the Buddhas, namely, Kakusandho, Konagamano, kassapo, Gotamo, and Ariyametteyyo, respectively.

Three ways for development of an information regarding a general knowledge of 3 Pagodas are given as follows : The temple committee should provide a place for a poster, reading books on Lanna art, magazine art and picture arts. Researcher will stand the posters at the Pagoda's area, make brochures for distribution, make CD and show a Web Site in Internet. With regard to the government service such as the department of art section 8 and tourist department area 1 researcher will suggest to train guides, make brochures to serve tourist company, send CD and a Web Site to Library to tourism service. The last service will be the answer to the questions in person and through telephone.